

EURÓPAI UNIÓ: VÁLÁS CSEHSZLOVÁK VAGY JUGOSZLÁV MÓDRA?

WWW.FIGYELO.HU

ÜZLET, GAZDASÁG, TÁRSADALOM

FIGYELO

13

2013.
MÁRCIUS 28. -
APRILIS 3.
ÁRA:
490 FT

Az elolvadó középosztály

FEL IS ÚT, LE IS ÚT?

A Retz Bútor tündöklése
és bukása

Ingatlan-értéknövekedési
adót akar a főváros

Ciprusról a magyar piacra
menekül az orosz tőke?

Nem csak az egészségügy feladata az epilepszia kezelése

Dr. Janszky József

ELŐÍTÉLETEK SZORÍTÁSÁBAN | A betegség hazánkban 50-70 ezer embert érint. A társadalmi berögződések miatt az egyik leginkább stigmatizáló kór, még a tünetmentes formája is.

A roham nem feltétlen betegség, azt kisgyermekkorban kiválthatja a magas láz, serdülőknél az alvásmegvonás, és az alkoholfüggőségben szenvedők megvonáshoz társuló rohama is. Az epilepsziás rohamok nem kiváltó okok miatt, hanem spontán jelentkeznek.

Számos ilyen roham létezik. A megfeszüléssel és rángatózással járó nagy roham mellett sokkal gyakoribbak a rövid tudatzavarral járó kis rohamok vagy a tudatzavar nélküli kisebb rángatózással járók. Van, amikor a rohamot pusztán a beteg éli meg, a kívülálló semmit nem vesz észre.

Sőt azt is tünetmentes epilepsziának nevezük, amikor gyógyszer mellett a betegnek teljes mértékben elmúlnak a rohamai. A társadalmi berögződések miatt azonban az epilepszia az egyik leginkább stigmatizáló kór, még a tünetmentes formája is.

Tudnunk kell, hogy az epilepszia jól kezelhető betegség, a páciensek közel háromnegyede megszabadul a rohamaitól. A betegek egy csoportjánál ezek maguktól is elmúlnak. Másik csoportjuk – és ez a legnagyobb – a megfelelő gyógyszerek hatására rohammentessé válik. Egy kisebb

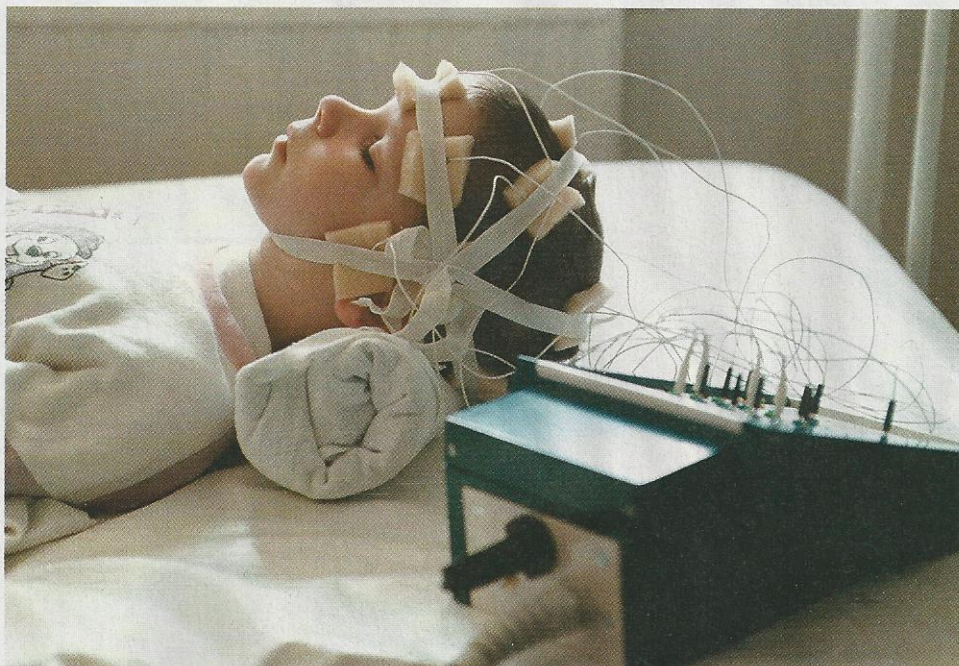
csoporthoz a műtéti kezelés szünteti meg azokat. Hogy ki melyik csoportba tartozik, az elsősorban az epilepszia típusától függ.

Kezelése valójában nem gyógyító, hanem preventív terápia, hiszen célja a roham megelőzése. A rohammentes betegek ugyanis – megfelelő jogszabályi háttér mellett – teljes értékű tagjai lehetnek a társadalomnak. Sok tévhittel ellentétben epilepszia és az erre való gyógyszerek mellett lehet gyermeket vállalni, nem kell császármetszéssel szülni, és lehet szoptatni. Megfelelő feltételekkel a rohammentes betegek nagy része gyógyszeres kezelés mellett vezethet gépjárművet, erre a hazai jogszabályok lehetőséget is adnak.

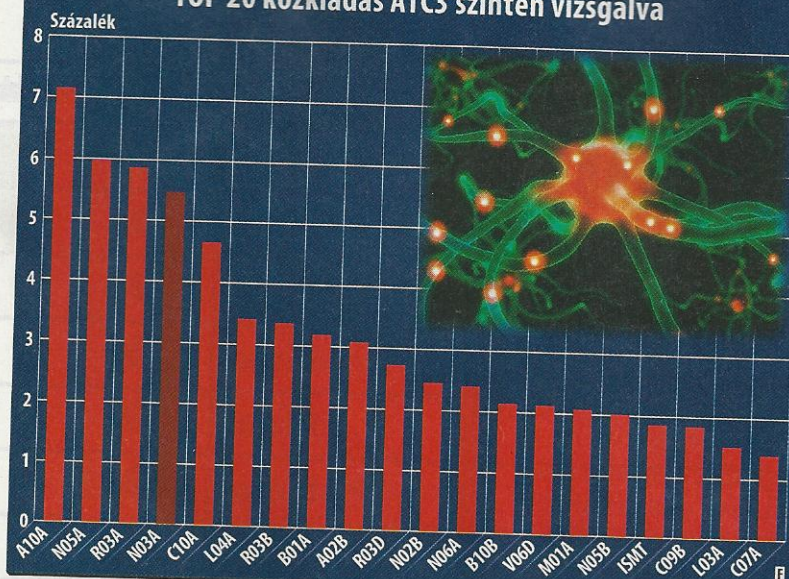
Ma Magyarországon – elméletileg – egy epilepsziás betegnek nagyjából ugyanannyi esélye van a rohammentességre, mint az USA-ban vagy Nyugat-Európában. A legkorszerűbb, minimális mellékhatással járó gyógyszerek hazánkban is hozzáférhetők, és nagy részük megvásárlásához a társadalombiztosítás támogatást nyújt, csakúgy, mint bármely nyugat-európai országban. Tehát elméletben egy epilepsziával élő ember éppolyan korszerű diagnosztikai kivizsgálásban és megfelelő

kezelésben részesülhet, mint bármely fejlett nyugati országban élő társa. Ennek ellenére a magyar betegek társadalmi helyzete drasztikusan rosszabb az epilepszia iránti előítéletek és azok következményei miatt. A betegek túlnyomó többsége – még ha gyógyult is – kénytelen eltitkolni mások elől azt a szót, hogy epilepszia.

A betegek szociális helyzetére a közgyógyellátási jogcímen történt vénykiváltásokból is lehet következtetni. Az elemzés során az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) közgyógyellátási jogcímekekre vonatkozó 2012. évi vényforgalmi adatait használtuk. Közkiadásnak tekintjük e jogcímekek szűkítésére figyelemmel együttesen az Egészségbiz-

TOP 20 közkiadás ATC3 szinten vizsgálva

A10A Inszulinok és analógjaik	N02B Egyéb fájdalom- és lázcsillapítók
N05A Antipszichotikumok	N06A Psychoanaléptikumok
R03A Adrenerg és inhalálószer	A10B Vércukorszint-csökkentő gyógyszerek, kivéve inzulinok
N03A Antiepileptikumok	V06D Egyéb tápszerek
C10A Lipidszintet módosító egyszerű anyagok	M01A Nem szteroid gyulladásgátlók és reumaellenes készítmények
L04A Immunszuppresszansok	N05B Anxiolyticumok
R03B Obstruktív légúti betegségekre ható egyéb szerek, inhalálószer	ISMT Ismeretlen
B01A Antithrombotikus gyógyszerek	C09B ACE-inhibitorok, kombinációkban
A02B Peptikus fekélyek és gastroesophagealis reflux betegség gyógyszerei	L03A Immunstimulánsok
R03D Obstruktív légúti betegségekre ható egyéb systemás szerek	C07A Béta-receptor-blokkolók

Forrás: Kompendium 2011

tosítási Alapból finanszírozott tb-támogatás kiáramlását, illetve az egyéb központi költségvetésből finanszírozott kvázi térítési díjakat.

Az ábra szemlélteti, hogy a 2012. évi közgyógyellátási OEP-jogcímekekre vonatkozó közkiadások hogyan oszlanak meg az egyes terápiás területek között. Látható, hogy az antiepileptikumokra fordított, közgyógyellátási jogosultsághoz kapcsolódó tb-támogatás és kvázi térítési díj együttesen a negyedik legnagyobb terápiás terület. Ebből arra következtethetünk, hogy e betegpopuláció szociálisan meglehetősen hátrányos helyzetű.

A gazdasági válság az epilepszia-gyógyszerek finanszírozását és hozzáférhetőségét is érintette. Egyre több epilepsziás beteg lett munkanélküli, akik sokszor rohammentesek, tehát munkaképesség-csökkenést sem lehet náluk megállapítani. A munka világába való visszatéréshez nem kapnak megfelelő segítséget. Hiszen a munkanélküliség oka az epilepsziás stigma, az előítélet: a munkáltatók pusztán az epilepszia szó hallatán nem hajlandók foglalkoztatni az amúgy évek óta tünetmentes betegeket sem. A Széll Kálmán-terv előírásaiból fakadó gyógyszer-támogatási rendszer megváltozásának köszönhetően egyes epilepsziaellenes gyógyszerek térítési díja megemelkedett, így néhány beteg – anyagi okokból – nem képes hozzájutni a legmodernebb, hatékony és kevés mellékhatással járó gyógyszerhez. Így ördögi kör alakulhat ki, hiszen a segélyen élő, de amúgy munkaképes ember nem tudja megfizetni a számára optimális gyógyszereket, és éppen ezért lesz munkaképtelen.

Láthatjuk, hogy az epilepszia gyógyítása és kezelése nem kizárólag egészségügyi kérdés, mert az érintetten kívül befolyásolja a családot, a szűkebb és tágabb környezetet, a munkáltatókat, a pedagógusokat, az egész társadalmat. Éppen ezért fontos, hogy a társadalom kellőképpen odafigyeljen a betegségekre, és a páciensek számára maximálisan biztosított legyen a megfelelő kezelés, ugyanis a

A magyar betegek társadalmi helyzete drasztikusan rosszabb az epilepszia iránti előítéletek és azok következményei miatt.

későbbi járulékos kiadások sokkal magasabbak lehetnek, mint a megelőzés költségei.

Az epilepsziás betegek 80 százaléka maximálisan beilleszthető lenne a társadalomba. Hogy ez miért nincs így, az nem csupán egészségügyi, hanem politikai, gazdasági és társadalmi kérdés is. Magyarország elméletileg nagyon szerencsés helyzetben van, hiszen az oktatás és az egészségügy, továbbá a szociális ügyek egy tárca alá tartoznak, az Emberi Erőforrások Minisztériumához, így a probléma komplexebb megközelítésére is lehetőség nyílhatna.

Az Európai Parlamenten belül külön munkacsoport, a European Advocates for Epilepsy Working Group működik a komplex kérdés uniós szinten történő kezelése céljából, mivel fontosnak tartják, hogy az epilepsziával élők jogai minden európai országban érvényesüljenek. A munkacsoportnak több magyar parlamenti képviselő is tagja. Az európai tagállamokban ugyanis nagy különbségek mutatkoznak az ellátási lehetőségekben, így a legfőbb törekvéseik közé tartozik a lehetőségekhez történő egyenlő hozzáférés biztosítása. A munkacsoport eddigi legnagyobb eredményeként 2012. szeptember 15-én kiadták az epilepszia írott deklarációját, amely felhívást intéz minden tagállamhoz a kutatás és az innováció támogatására. Céljuk, hogy felmérjék az uniós epilepsziával élő több millió betegének helyzetét, s világos képet kapjanak az orvosi és egyéb költségekről is. Másrészt az, hogy felhívják a tagországok kormányzatainak és gazdasági szakembereinek figyelmét arra: ez a betegség prioritást érdemel, hogy az epilepsziával élők számára egyenlő esélyeket biztosítsunk az oktatásban, a foglalkoztatásban, a közlekedésben, az egészségügyi ellátásban és a szociális szférában egyaránt.

A szerző a Pécsi Tudományegyetem Neurológiai Klinikájának egyetemi tanára, a Magyar Epilepszia Liga elnöke